

► 26 Marzo, 2020

MARGARIDA ESTEVE

‘Hi ha persones que et demanen: “Això és el final?” I els has de dir que sí’

Conversem amb la directora d’Infermeria de l’Hospital de la Santa Creu i Sant Pau de Barcelona, que han impulsat un pla perquè els terminals de coronavirus no es morin tots sols

CEDIDA

JOSEP REXACH FUMANYA

La Marga Esteve desitja d’ençà de fa dies que ‘s’acabi aquesta bogeria’. És la directora d’Infermeria de l’Hospital de la Santa Creu i Sant Pau de Barcelona. Per ella no hi ha confinament i gairebé ni compta les hores que dedica a la feina: ‘El volum de feina és tan gran que estàs connectat permanentment. Però estem molt ben organitzats i els professionals ho donen tot. I més. Tot plegat és una lliçó de vida’, ens diu, en una conversa telefònica.

Fa dies que els hospitals catalans i d’arreu afronten una realitat dura: que els malalts terminals de coronavirus 2019 s’han de morir tots sols, allunyats de l’escalf dels familiars, per evitar el contagi. Però aquest hospital ha trobat la manera de posar remei a aquesta situació. Quan observen que un pacient es troba en fase terminal, permeten que almenys un familiar, protegit amb totes les mesures necessàries, es confini amb ell fins al final. Poden passar hores o dies, però s’evita la solitud en un moment com aquest. Hem parlat amb la responsable d’infermeria de l’hospital perquè ens expliqui com ho fan.

—Al’Hospital de Sant Pau heu començat un pla perquè els terminals de coronavirus no es morin sols. Com ho feu?

—A qualsevol malalt greu que està en el procés final de la vida li donem l’opció que un familiar seu es confini amb ell dins l’habitació. Això vol dir que està amb el pacient tot el dia. I a aquest familiar li fem el dinar, el sopar i té dret a tot el que necessiti fins que el seu familiar es mor. És com si el familiar també estigués ingressat.

—Quants dies hi poden estar amb el malat?

—Depèn. Un dia, dos o tres, fins que s’acabi morint. I en alguns casos quatre dies o cinc. Van totalment protegits amb el material. I almenys poden tenir-hi un contacte proper.

—Tot això a l’UCI?

—No. Això en el que li diem les unitats,

El dol també el treballem molt. És important que s'accepti que això s'acaba. Es treballa parlant molt amb ells

No ens ha faltat mai material. Però passa que se n'ha de fer un bon ús. A vegades quan la gent es posa nerviosa en fa servir més que no cal

on hi ha els aïllaments. Hi ha els malalts que ja saps que es moriran i són al procés final de la vida. Confinem el familiar i que pugui estar-hi fins que es mori. A l'UCI hi tenim l'entrada restringida, excepte per als malalts terminals: hi pot entrar una persona i estar amb ella una estona. Per una altra banda, tenim tres unitats negatives de Covid-19, que també n'hi ha, perquè, és clar, l'hospital ha de continuar amb una dinàmica normalitzada de gent que s'opera. I aquests els tenim aïllats i hi permetem l'entrada d'un familiar al dia.

—Com es va decidir de començar aquest pla? En molts altres hospitals no es fa i la gent està condemnada a morir tota sola.

—Perquè ens preocupava molt precisament això, que la gent es morís tota sola. És molt trist. Llavors vam pensar que si la família hi estava disposada, posaríem a disposició un llit i que un familiar pogués estar amb el malalt fins al final. La gent ho agraeix molt. Tot i això, penseu que tenim molta gent aïllada tota sola. Que no necessàriament s'ha de morir, en absolut. Però saps la duresa d'estar dia rere dia tot sol, trobant-te malament, i a sobre sense ningú?

—I per a aquests, què teniu pensat?

—Mirem de trobar sistemes de connexió amb la família. Ho hem de resoldre com sigui. Els tècnics informàtics intenten de resoldre-ho amb les pantalles que tenim a les habitacions, situades al costat del llit amb un braç articulats. Són pantalles que els metges i infermers utilitzen per a consultar l'historial del malalt. La idea és que ho puguem connectar amb el telèfon del malalt i que puguin veure's amb els familiars. És que si no, l'únic contacte que tenen és el de les infermeres i els auxiliars. No en tenen cap més. Però bé, com que aquests se'n sortiran, no ens preocupen tant com els terminals.

—És cert que metges i infermers estan relativament acostumats a veure morir pacients, però aquesta situació és nova. Què canvia, pel que fa a la duresa?

—Canvia tot. La pressió, la incertesa, no saber com evoluciona encara la malaltia,

la gran quantitat de contagi que arriba a haver-hi... Els primers dies van ser especialment durs perquè no sabies a què t'enfrontaves. Ara penso que els professionals ens hi hem adaptat. Tots sabem que vivim una situació de molt risc i ens protegim. Les mesures estan molt més establertes i organitzades i per això, segurament, el personal està una mica més tranquil. Així i tot, hi ha un suport psicològic a disposició dels treballadors.

—Què preocupa més?

—Anar a casa. La gent té nens petits o gent gran a casa i això angoixa molt per la por d'encomanar el virus. Per això hem trobat aquest servei de suport. Algú amb qui puguem comentar els dubtes. I a banda, la pressió, que és molt alta. Però ens hi anem adaptant; a mesura que passen els dies ens hi anem acostumant.

—Quin punt de consciència tenen els terminals?

—Hi ha de tot. N'hi ha que estan inconscients perquè els han intubat, i hi ha gent que està més tranquil·la i esperant que li arribi el moment. El dol també el treballem molt. És important que s'accepti que això s'acaba. Es treballa parlant molt amb ells. Demanem: 'Tens por de morir-te?'. És important de parlar clar, perquè si no... Hi ha gent que no en vol saber res i ja ho veus. Però n'hi ha que et demanen: 'Això és el final?' I tu els has de dir que sí... És important d'acompanyar-los en aquesta fase. Hem de poder parlar perquè si no sembla un tema tabú. La part emocional és la més dura de totes...

—Ara mateix teniu tot el material que necessiteu?

—No ens ha faltat mai material. Però passa que se n'ha de fer un bon ús. A vegades quan la gent es posa nerviosa en fa servir més que no cal. També hem hagut de fer un procés d'aprenentatge, informar-nos per a què cal cada cosa. No perquè et canviis més et protegeixes més... Els professionals tenim allò que necessitem, ara, sense tenir-ne de sobres. ■